



Åtgärdsområde Tisaren

Här kommer insatserna att sättas in i det steg av saneringsarbetet som SGU nu ansökt om tillstånd för. Områdesmarkeringarna är ungefärliga

Upplagsyta för muddermassor

Åtgärdsområde Estaboån



Här på Åsbro nya impregneringsanläggning ska geotuber med muddringsmassor från saneringsarbetet placeras. FOTO: STRUCTOR



Estaboån nedströms Åsasjön.

FOTO: STRUCTOR

Muddringen startar

● Nu tas ett nytt steg i saneringsarbetet i Åsbro. Mark- och miljödomstolen har lämnat tillstånd till muddring i Tisaren och Estaboån, och markarbeten vid Invallningen. Förberedelser för insatserna har avslutats och muddringen väntas inledas hösten 2021.

Arbetet med att sanera det förorenade området i Åsbro inleddes 2014, och sedan dess har tusentals ton förorenade jordmassor transporterats bort från de två verksamhetsplatserna.

Men de gifter som impregneringsverksamheten lämnade efter sig i marken – framförallt polyaromatiska klorerade kolväten (PAH) och arsenik – finns också i bottensediment i sjön Tisaren och i Estaboån.

De förorenade bottensedimenten är koncentrerade till de båda verksamhetsplatsernas utsläppspunkter och det är där saneringsåtgärder nu ska genomföras.

En sträcka från Åsasjöns utlopp i Estaboån och 250 meter nedströms ska muddras liksom ett område i Tisaren vid Invallningen.

Mängden arsenik i bottensedimenten förväntas minska med 99 procent, och mängden PAH med 80–90 procent.

När muddringen är slutförd ska botten och strandlinje i Tisaren erosionssäkras så att läckaget från eventuellt kvarvarande gifter minimeras.

I de beviljade åtgärderna ingår också schaktarbeten på land och i strandlinjen vid invallningen (se separat artikel på nästa sida).

Upphandlingen av muddringsentreprenaden pågår, men målet är att det arbetet ska komma igång i slutet av sommaren.

Arbetet går ut på att bottensediment sugas upp och överförs till så kallade geotuber, stora säckar i textilt material som släpper igenom vatten. När slammet har torkat transporteras det till en anläggning

för förbränning eller deponi. Allt vatten från slammet samlas upp och renas innan det återförs till Tisaren.

Upplagsytan där geotuberna ska placeras håller nu på att färdigställas på Åsbro nya impregneringsområde. De västra delarna av det nya impregneringsområdet kommer också att undersökas närmare under 2021. Denna undersökning är inte kopplad till de nu beviljade saneringsåtgärderna utan handlar om att få in fler prover från ett förmodat rent område.

– Det här är en del av anläggningen som inte ska ha använts som upplag för impregnerade stolpar utan bara för träråvara, så vi tror inte att det kommer att krävas någon åtgärd här. Området är bara glest undersökt men nu ska vi ta ytterligare prover som en försiktighetsåtgärd, säger Tobias Berglin, projektledare hos Sveriges geologiska undersökning (SGU), som ansvarar för saneringsarbetet i Åsbro.



Här vid Invallningen finns gifter kvar både på land och i strandlinjen. Med start vid årsskiftet ska de förorenade jordmassorna tas om hand.

FOTO: STRUCTOR

Insatser vid Invallningen

● **Förorenade jordmassor vid Invallningen ska schaktas och transporteras bort. Entreprenören Svevia har redan inlett förberedelserna på området. Själva saneringen startar vid årsskiftet och beräknas vara klar våren 2022**

Invallningen anlades ursprungligen för att minska läckaget från Åsbro gamla impregneringsområde ut i Tisaren. Föroreningarna kom från spillvatten som pumpades ut från anläggningen.

I anslutning till invallningens träspont påfördes sand, vilken utgjorde ett slags filter för vattnet på dess väg ut i sjön.

Åtgärden begränsade spridningen av gifter från impregneringsverksamheten, men innebar också att mycket höga halter av gifterna ansamlades i marken och strandlinjen vid Invallningen.

Mängden PAH och arsenik uppskattas till totalt cirka 35 ton respektive 25 ton.

När Mark- och miljödomstolen nu beviljat SGU:s ansökan kan området åtgärdas.

– I volym rör det sig om ett mindre delområde jämfört med de jordmassor som transporterats bort från områdena där själva impregneringsanläggningarna legat, men Invallningen är sannolikt det mest förorenade området på impregneringen, säger Tobias Berglin, projektledare hos SGU.

Arbetet med att schakta och transportera bort de förorenade jordmassorna startar vid årsskiftet och kommer att pågå under vårvintern 2022, med målet att allt ska vara klart före sommaren.

Entreprenören Svevia har redan inlett förberedelserna som bland annat innefattar viss avverkning av träd och iordningställande av hanteringsytor.

FAKTA

Åsbro impregnering

Impregneringsverksamheten i Åsbro bedrevs från 1905 till 2012 med SJ, Televerket och Vattenfallsverket som huvudmän. Här impregnerades stolpar med kreosotolja samt kopparvitriol och arseniksalt. Undersökningar visade på kraftigt förhöjda halter av polycykliska aromatiska kolväten (PAH) och arsenik i mark, grundvatten och sediment i anslutande vattendrag. Saneringsarbeten inleddes 2014.

Ansvarig för saneringsarbetena i Åsbro är Sveriges geologiska undersökning (SGU) som är huvudman för utredningar och åtgärder av förorenade områden där en statlig aktör som inte längre finns kvar har varit verksamhetsutövare.



TIDSPLAN

Sommar 2021:
Förberedande markarbeten

Sensommar/höst 2021:
Muddring Tisaren, Estaboån.

Första halvåret 2022:
Markarbeten och muddring, Invallningen

2021-2023:
Avvattning av muddringsmassor

KONTAKTPERSONER

Tobias Berglin
Projektledare, Sveriges
geologiska undersökning
08-545 215 28
tobias.berglin@sgu.se



Johan Nordbäck
Projektledare, Structor
070 - 191 68 20
johan.nordback@structor.se

Alla möten inställda på grund av pandemin

På grund av coronapandemin kan informationsmöten om Åsbroprojektet tills vidare inte genomföras. Kommunikationen sker via nyhetsbrev som detta. Den senaste informationen om arbetena i Åsbro finns också alltid tillgänglig på SGU:s hemsida under projektfliken www.sgu.se/samhallsplanering/fororenade-omraden/pagaende-projekt/asbro-impregnering/. När pandemiläget förbättrats kommer SGU att se över möjligheterna att genomföra ett informationsmöte i Åsbro, eventuellt kombinerat med ett studiebesök i området.